

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Навчально-науковий інститут №2
Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз**

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
з навчальної дисципліни з навчальної дисципліни «Судова товарознавча
експертиза»
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 081 «Право»
спеціалізація «Судова експертиза»
для підготовки кадрів для експертної служби

Київ 2017

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Навчально-науковий інститут №2
Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз**

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
з навчальної дисципліни з навчальної дисципліни «Судова товарознавча експертиза»
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 081 «Право»
спеціалізація «Судова експертиза»
для підготовки кадрів для експертної служби

Розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри криміналістичного забезпечення
та судових експертиз
(протокол № 8 від 07.12.2017 р.)

Рецензенти:

Колонюк В.П. – учений секретар – завідувач відділу науково-методичної та редакційно-видівничої діяльності КНДІСЕ МЮ України

Антонюк П.Є. – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук

Укладачі:

Чечіль Ю.О. – викладач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 НАВС.

Свобода Є.Ю. – професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Атаманчук В.М. - завідувач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 НАВС, кандидат юридичних наук

Обговорено та схвалено Вченою Радою Національної академії внутрішніх справ від 26 . 12 2017 р., № 28/3-3

Програма призначена для підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 081 «Право» спеціалізацією «Судова експертиза» для підготовки кадрів для Експертної служби з навчальної дисципліни «Судова товарознавча експертиза».

Програма атестації здобувачів вищої освіти містить: зміст; програму навчальної дисципліни; вимоги щодо рівня сформованості знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти; методику проведення атестації та критерії оцінювання; орієнтовний перелік теоретичних питань та практичних завдань, що виносяться на атестацію; список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	8
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ	9
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	10
5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	10
6. ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАДАЧ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	12
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Правові засади визначення вартості машин, обладнання, сировини та товарів народного споживання.

Нормативно-правові акти, які регламентують призначення та проведення судової товарознавчої експертизи: Кримінальний процесуальний кодекс України Закон України «Про судову експертизу». Поняття судової експертизи та судового експерта. Принципи судово-експертної діяльності. Гарантії незалежності судового експерта. Суб'єкти судово-експертної діяльності. Науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення судово-експертної діяльності. Державний реєстр атестованих судових експертів. Особи, які можуть бути судовими експертами. Права, обов'язки та відповідальність судового експерта.

Порядок призначення, проведення та оформлення судової експертизи (висновку експерта). Відповідальність експерта. Висновок експерта як джерело доказів. Особливості оформлення висновку експерта, висновку експертного дослідження. Допит експерта. Проведення експертизи в суді.

Поняття спеціаліста. Права та обов'язки спеціаліста. Відповідальність спеціаліста.

Сутність судової товарознавчої експертизи. Предмет, основні завдання, об'єкти судової товарознавчої експертизи. Перелік питань, які вирішує судова товарознавча експертиза. Питання, які виходять за межі компетенції експерта-товарознавця.

Методичні основи судової товарознавчої експертизи. Основні методичні підходи, які використовують під час проведення судової товарознавчої експертизи. Обґрунтування застосування методичного підходу для визначення вартості товарів. Особливості застосування витратного підходу для визначення вартості товарів. Порівняльний підхід для визначення вартості товарів, особливості застосування його методів.

Тема 2. Класифікація товарів, їх споживчі властивості та показники якості.

Історія та напрями розвитку товарознавства. Предмет, цілі та завдання товарознавства. Принципи товарознавства. Методи систематизації та ідентифікації.

Класифікація товарів, визначення основних груп, підгруп. Асортимент товарів. Споживчі властивості товарів. Основні показники якості товарів. Методи класифікації товарів. Правила класифікації. Клас, підклас, група та підгрупа товарів. Поняття про асортимент видів і сортів товарів. Властивості та показники асортименту. Широта та повнота асортименту. Визначення сутності понять «якість» та «споживчі властивості» товарів та їх вплив на вартість товарів. Класифікація споживчих властивостей товарів. Функціональні властивості товарів і їх вплив на вартість товарів. Маркування товарів.

Ідентифікація об'єктів судової товарознавчої експертизи при проведенні дослідження. Визначення відповідної групи, підгрупи для об'єкта дослідження.

Визначення споживчих властивостей об'єктів дослідження та їх якісних

показників.

Тема 3. Загальні засади з визначення вартості товарів народного споживання.

Класифікація та асортимент товарів народного споживання.

Особливості визначення вартості товарів народного споживання.

Визначення дефектів та проценту зносу товарів народного споживання, внаслідок впливу різних чинників.

Тема 4. Особливості визначення вартості товарів господарчого призначення.

Визначення вартості скляних побутових товарів. Характеристика споживчих властивостей скляних виробів. Класифікація та асортимент скляних побутових товарів. Характеристика дефектів скляних виробів.

Визначення вартості металогосподарчих товарів. Класифікація і характеристика асортименту металогосподарчих товарів. Споживчі властивості та якість металогосподарчих товарів. Основи виробництва металогосподарчих товарів. Властивості металів та сплавів. Вимоги, що ставляться до металогосподарчих товарів під час виготовлення.

Визначення вартості керамічних побутових товарів. Класифікація та асортимент побутових керамічних товарів. Вимоги та оцінка якості керамічних виробів.

Тема 5. Особливості визначення вартості промислових товарів.

Визначення вартості електропобутових товарів. Основні види та характеристики електропобутових товарів. Особливості визначення вартості груп електронно-побутових товарів: комп'ютерні складові та сумісні пристрої; друкарські, проекційні пристрої та пристрої для зчитування і відображення зображень; оргтехніка; обладнання зв'язку; аудіо-, відеотехніка.

Визначення вартості товарів, виготовлених промисловим способом та в умовах кустарного виробництва. Дефекти, які виникають при виготовленні килимів і килимових виробів ручної роботи. Дефекти, які виникають у кушнірному виробництві. Дефекти, які виникають при порушенні технології пошиття головних уборів. Дефекти, які виникають при виготовленні взуття. Дефекти, які виникають при виготовленні меблів. Дефекти, які виникають при виготовленні трикотажних виробів. Дефекти, які виникають при виготовленні швейних виробів. Дефекти, які виникають при виготовленні шкіряних галантерейних виробів.

Тема 6. Особливості визначення вартості товарів легкої промисловості.

Визначення вартості взуттєвих товарів. Класифікація та асортимент взуттєвих товарів. Визначення зносу взуттєвих виробів. Визначення належності взуття: згідно з родом і розміром, за призначенням, за матеріалом верху, за матеріалом споду, за видом, згідно конструкції верху (заготівки).

Визначення вартості хутряних виробів. Класифікація та асортимент хутряних виробів. Вимоги до якості хутряних виробів. Визначення зносу хутряних виробів.

Визначення вартості текстильних товарів. Класифікація та асортимент текстильних виробів. Визначення зносу текстильних виробів. Характеристика текстильних виробів за: походженням, складом, властивостям.

Визначення вартості швейних виробів. Класифікація та асортимент швейних виробів. Визначення зносу швейних виробів. Визначення належності швейних виробів: залежно від статево-вікового призначення, за призначенням. Характеристика деталей швейних виробів.

Визначення вартості шкіргалантерейних виробів. Класифікація та асортимент шкіргалантерейних виробів. Визначення зносу шкіргалантерейних виробів. Види сировини, яка використовується при виготовленні шкіргалантерейних виробів. Підгрупи товарів шкіряної галантереї: футлярні вироби, ремені та рукавички. Дефекти шкіргалантерейних виробів. Фактори, що формують якість шкіргалантерейних виробів.

Визначення вартості інших виробів легкої промисловості. Товари текстильної галантереї. Товари шкіряної галантереї. Металева галантерея. Галантерея із пластмас і виробних матеріалів. Дзеркала.

Тема 7. Загальні засади з визначення вартості машин, обладнання та сировини.

Класифікація машин, обладнання та сировини.

Види зносу машин, обладнання та сировини. Функціональний знос. Економічний знос. Фізичний знос. Методики визначення накопиченого зносу.

Загальний строк служби (придатності) машин, обладнання, сировини та методи його визначення.

Тема 8. Особливості визначення вартості машин.

Класифікація машин. Ідентифікація об'єктів дослідження. Види машин, в залежності від виконуваних функцій: енергетичні, робочі, обробляючі інформацію. Признаки, за якими класифікуються електричні машини: принципу дії та призначення; характеру виконання функцій, потужності, конструкції, формі виконання та приладу з позначенням, характеру зміни навантаження та режиму роботи, способу збудження, в залежності від вимог до захисту машин від впливу зовнішньої середовища.

Визначення вартості машин витратним, порівняльним, дохідним підходами.

Тема 9. Особливості визначення вартості обладнання.

Класифікація обладнання. Ідентифікація об'єктів дослідження. Зварювальне обладнання. Загальні відомості та класифікація видів зварки. Обладнання для електродугової та газової зварки, різки. Енергетичне обладнання. Призначення і класифікація насосів. Призначення і класифікація компресорів. Призначення і класифікація вентиляторів. Призначення, основні параметри та класифікація освітлювальних пристроїв. Умови зберігання і перевезення енергетичного обладнання. Поняття про технологічне обладнання та його класифікація. Обробне

обладнання. Обладнання для обробки металів тиском. Класифікація металообробного обладнання. Класифікація деревообробного обладнання.

Визначення вартості обладнання витратним, порівняльним, дохідним підходами.

Тема 10. Особливості визначення вартості сировини.

Класифікація сировини відповідно до характерних ознак. Ідентифікація об'єкта оцінки. Види сировини за агрегатним станом: тверда (руди, вугілля, камінь та ін.), рідка (нафта, розчини солей, кислоти, вода та ін.), газова (природний, кокосовий газ, повітря та ін.). Види сировини за походженням: мінеральна, рослинна, тваринна. Особливості поділу сировини за походженням: природна, штучна і вторинна. Поділ сировини за цінністю під час переробки: основна і допоміжна. Рудна сировина для виробництва металів. Сировинні матеріали і способи виробництва сталі. Класифікація продукції прокатного виробництва. Поняття «паливо» та його класифікація. Склад, властивості та оцінювання якості палива. Склад, властивості, класифікація, способи видобування нафти. Первинні та вторинні методи переробки нафти і одержувані продукти.

Визначення вартості сировини витратним, порівняльним, дохідним підходами.

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Атестація осіб, які закінчують вищі навчальні заклади – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. Атестація здійснюється відкрито і гласно.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Судова товарознавча експертиза» здобувач вищої освіти повинен знати:

- класифікацію об'єктів дослідження судової товарознавчої експертизи та експертного дослідження;
- основні споживчі властивості та показники якості об'єктів судової товарознавчої експертизи та експертного дослідження;
- порядок огляду, ідентифікації об'єктів судової товарознавчої експертизи та експертного дослідження;
- основні етапи проведення товарознавчого дослідження;
- особливості визначення вартості різних груп машин, обладнання, сировини та товарів народного споживання;
- правові, науково-методичні засади визначення вартості машин, обладнання, сировини та товарів народного споживання;
- перелік питань, які вирішуються в ході проведення судової

товарознавчої експертизи та експертного дослідження;

- методи досліджень, які використовуються для визначення значень показників властивостей об'єкта;
- методичні підходи, які використовуються при проведенні судової товарознавчої експертизи та експертного дослідження;
- методики, які використовуються при проведенні судової товарознавчої експертизи та експертного дослідження;
- перелік обладнання, яке необхідне для проведення судової товарознавчої експертизи та експертного дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Судова товарознавча експертиза» здобувач вищої освіти повинен вміти:

- ідентифікувати, оглядати, характеризувати об'єкти дослідження судової товарознавчої експертизи;
- проводити судове товарознавче дослідження;
- визначати різні види вартості об'єктів дослідження судової товарознавчої експертизи;
- проводити моніторинг експертиз;
- оперувати основними положеннями і спеціальною термінологією відповідного законодавства щодо судово-експертної діяльності;
- використовувати наукові методи пізнання інформації про споживчі товари, сировину, обладнання, машини;
- визначати базу оцінки залежно від вирішуваних питань, правильно застосовувати методичні підходи, методи оцінки
- проводити статистичну обробку отриманих результатів;
- чітко формулювати висновки експертного дослідження згідно встановлених вимог.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти такими практичними навичками як:

- використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії судової товарознавчої експертизи для вирішення питань експертної діяльності;
- застосувати теоретичні знання судової товарознавчої експертизи для здійснення експертної діяльності.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКЗАМЕНУ

Атестація проводиться як перевірка знань студентів з навчальної дисципліни «Судова товарознавча експертиза», яка передбачена навчальним планом підготовки для здобувачів ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 081 «Право» спеціалізацією «Судова експертиза» у Національній академії внутрішніх справ.

Атестація проводиться на відкритому засіданні комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Атестація проводиться за білетами, складеними у повній відповідності до навчальних програм. Тривалість атестації не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

У білетах передбачено два теоретичні питання та одне практичне завдання.

Атестація проводиться в заздалегідь визначеній навчальній аудиторії. Здобувач вищої освіти представляється членам комісії, самостійно бере білет, спеціальний аркуш усної відповіді та готується до відповіді. Час для підготовки – до 20 хвилин. На спеціальному аркуші усної відповіді необхідно написати прізвище та ініціали здобувача вищої освіти, який проходить атестацію, номер білету, відповіді на питання та після завершення написання відповіді поставити особистий підпис. Після підготовки здобувач вищої освіти в усній формі дає відповіді на теоретичні питання та практичне завдання, що містяться в білеті. Після завершення відповіді спеціальний аркуш усної відповіді з записами передається секретарю екзаменаційної комісії.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти за теоретичну частину виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мови;
- вміння доводити думку та відстоювати власні позиції;
- впевненість та переконливість;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння та висновки;

Особиста оцінка за кожне питання білету визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» у відповідності з «Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ» та оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

1. Законодавчі акти, що регламентують судово-експертну діяльність в Україні.
2. Закон України про “Про судову експертизу”.
3. Права та обов'язки співробітника Експертної служби МВС.
4. Права та обов'язки експерта, передбачені чинним законодавством.
5. Правові аспекти проведення судової експертизи.
6. Висновок експерта. Вимоги до оформлення висновку експерта.
7. Вимоги КПК при проведенні експертиз і досліджень.
8. Сутність судової товарознавчої експертизи.
9. Предмет, основні завдання, об'єкти судової товарознавчої експертизи.
10. Перелік питань, які вирішує судова товарознавча експертизи.

11. Нормативно-правові акти, які регламентують призначення та проведення судової товарознавчої експертизи.
12. Основні види вартості, їх поняття.
13. Основні види зносу, їх сутність та характеристика.
14. Основні методичні підходи, які використовують під час проведення судової товарознавчої експертизи.
15. Сутність порівняльного підходу, його особливості.
16. Сутність витратного підходу, його особливості.
17. Сутність дохідного підходу, його особливості.
18. Класифікація товарів, визначення основних груп, підгруп.
19. Основні показники якості товарів.
20. Класифікація та асортимент товарів народного споживання.
21. Особливості визначення вартості товарів народного споживання.
22. Визначення дефектів та проценту зносу товарів народного споживання, внаслідок впливу різних чинників.
23. Визначення вартості скляних побутових товарів, їх класифікація та основні характеристика.
24. Визначення вартості металогосподарчих товарів, їх класифікація та основні характеристика.
25. Визначення вартості керамічних побутових товарів, їх класифікація та асортимент.
26. Основні види та характеристика електропобутових товарів.
27. Визначення вартості товарів, виготовлених промисловим способом та в умовах кустарного виробництва.
28. Класифікація та асортимент взуттєвих товарів.
29. Особливості визначення вартості взуттєвих товарів.
30. Класифікація та асортимент хутряних виробів.
31. Вимоги до якості хутряних виробів.
32. Класифікація та асортимент текстильних виробів.
33. Особливості визначення вартості текстильних виробів.
34. Визначення вартості швейних виробів, їх класифікація та асортимент.
35. Класифікація та асортимент шкіргалантерейних виробів, особливості визначення їх вартості.
36. Загальний строк служби (придатності) машин, обладнання, сировини та методи його визначення.
37. Класифікація та асортимент машин.
38. Визначення вартості машин витратним, порівняльним, дохідним підходами.
39. Класифікація та асортимент обладнання.
40. Визначення вартості обладнання витратним, порівняльним, дохідним підходами.
41. Класифікація сировини відповідно до характерних ознак.
42. Визначення вартості сировини витратним, порівняльним, дохідним підходами.
43. Особливості визначення вартості відсутнього товару (майна).
44. Особливості визначення вартості громіздких предметів.
45. Поняття та класифікація ювелірних виробів.

46. Перелік матеріалів, з яких виготовляються ювелірні вироби.
47. Класифікація та асортимент косметики та парфумів.
48. Особливості визначення вартості косметики та парфумів.
49. Класифікація меблів за різними ознаками.
50. Характеристика асортименту меблів.

6. ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАДАЧ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Отримавши об'єкт, необхідно здійснити його попереднє дослідження та класифікувати його, при цьому слід охарактеризувати особливості методики його дослідження та привести приклад вирішуваних питань судово-товарознавчої експертизи, відносно даного об'єкту.

Виходячи зі змісту запропонованих фабул задач щодо проведення судової товарознавчої експертизи необхідно вказати правильну послідовність виконання дослідження, обґрунтувати вибір методів.

Після цього необхідно вказати на особливості поводження в процесі дослідження з подібного роду об'єктами.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

Конституція України від 28 червня 1996 року (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України від 23 липня 1996 року, № 30. – Ст.141.

Кримінальний кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року // [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55082

Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст.232.

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України : Закон України. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2012. – 382 с.

Про утворення експертної служби МВС України: Постанова Кабінету Міністрів України № 988 від 20.06.2000 р.

Про внесення змін до деяких наказів Міністерства внутрішніх справ України щодо організації діяльності Експертної служби, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 9.07.2013 за № 1151/23683 : Наказ МВС України від 20.06.2013 № 605.

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства у відповідність з Кримінальним процесуальним кодексом України. Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 12, ст.178.

Про затвердження Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС України та атестацію судових експертів Експертної служби МВС України: Наказ МВС України від 08.02.2017 № 102.

Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 03.11.2015 р. № 1343.

Про затвердження положень про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр та територіальні науково-дослідні експертно-криміналістичні центри МВС: Наказ МВС України від 31 січня 2017 р. № 77.

Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5.

Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах. – К.: Видав. дім “Скиф”, 2005. – 468 с.

Інструкція з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: Наказ МВС України від 6 липня 2017 р. № 570.

Інструкція з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах судових експертиз і експертних досліджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 17 липня 2017 р. № 591.

Методика проведення судово-товарознавчих експертиз по визначенню розміру матеріальної шкоди, завданої власнику пошкодженого майна», Харківський НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2006 (реєстраційний код – 12.1.01).

Методика дослідження товарів взуттєвої групи при проведенні судово-товарознавчих експертиз», Донецький НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2006 (реєстраційний код – 12.1.02).

Методика оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави», Київський НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2003 (реєстраційний код – 12.1.14).

Методика визначення вартості майна», Харківський НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2004 (реєстраційний код – 12.1.15).

Дослідження пушно-хутряних виробів при проведенні судово-товарознавчих експертиз», Донецький НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2004 (реєстраційний код – 12.1.16).

Методика призначення та проведення судово-товарознавчих експертиз продовольчих товарів з метою визначення їх вартості», Харківський НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2008 (реєстраційний код – 12.1.17).

Методика визначення якості різних груп промислових товарів», Донецький НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2008 (реєстраційний код – 12.1.18).

Методика товарознавчого дослідження електро побутових товарів», Одеський НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2010 (реєстраційний код – 12.1.19).

Методичні рекомендації з дослідження швейних виробів та трикотажних

товарів при проведенні судово-товарознавчих експертиз», Кримський НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2011 (реєстраційний код – 12.1.20).

Пиріг І.В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія / І.В. Пиріг. – Дніпропетровськ: Днапроп. Держ. Ун-т внутр. Справ; Ліра ЛТД, 2015. – 432 с.

Розробка експертних методик: зміст, структура, оформлення (з урахуванням міжнародних стандартів систем управління якістю, адаптованих в Україні) : метод. рек. / О.Г. Рувін, А.О. Полтавський, М.Є. Бондар та ін. За ред. Л.М. Головченко, І.П. Красюка, Л.О. Євдоченко. – К.: КНІСЕ, 2015. – 76с.

Сімакова-Єфремян Е. Б. Комплексні судово-експертні дослідження: теорія та практика : монографія / Е. Б. Сімакова-Єфремян. - Харків : Право, 2016. - 456 с.

Щербаковський М.Г. Судова експертологія: навч. посіб. /М.Г. Щербаковський. – Х.: Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2009. – 199с.

Щербаковський М.Г. Призначення та провадження судових експертиз: навч. Посіб. /М.Г. Щербаковський. – Х.: Фактор, 2011. – 400с.

Щербаковський М. Г. Проведення та використання судових експертиз у кримінальному провадженні : монографія / М. Г. Щербаковський. – Харків: В деле, 2015. – 560 с.

Додаткова

Архіпов В.В. Судово-товарознавча експертиза товарів народного споживання. Теорія та практика: Навчально-практичний посібник / В.В. Архіпов. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 306с.

Архипов В.В., Желавская О.А. Экспертная оценка товаров (движимого имущества). - К.: Центр учебной литературы, 2011. - 280 с.

Калінеску Т.В., Романовська Ю.А., Кирилов О.Д. Оцінювання майна. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 312 с.

Сухомлин В., Шалаев В. Оборудование как объект оценки: Учебное пособие. 2-е изд., перераб. и доп. - К.: «АртЗк», 2008. – 680 с.

Методичний посібник для працівників органів досудового слідства з питань призначення та проведення судової експертизи, - К. : УВПД ГШ МВС України, 2008.

11. Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Президента України. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства Юстиції України. Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/>

Міністерство внутрішніх справ України. Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/ua/>.

Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр України. Режим доступу: (<http://www.dndekc.mvs.gov.ua>).

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз. Режим доступу:
<http://www.kniise.com.ua>.

Національна бібліотека України ім. Вернадського. Режим доступу:
<http://www.nbuv.gov.ua/>

Каталог юридичних ресурсів. Режим доступу: <http://www.ageyev.org/libweb/>
Державна науково-технічна бібліотека України. Режим доступу:
(<http://www.gntb.gov.ua>).

Національна парламентська бібліотека України. Режим доступу:
<http://www.nplu.kiev.ua/>.

Офіційне інтернет-представництво президента України. Режим доступу:
<http://www.president.gov.ua/>

Національна академія внутрішніх справ. Режим доступу:
<http://www.naiu.kiev.ua/>

Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). Режим доступу:
<http://www.gntb.n-t.org/>

Державний комітет статистики України. Режим доступу:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>

Верховний Суд України. Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/>

Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>

Служба безпеки України. Режим доступу: <http://www.ssu.gov.ua/>